

REFERAT Vækst- og Udviklingsudvalget (2022-2025) d. 11-06-2024

Mødedato   Tirsdag d. 11. juni 2024 kl. 13:00

Mødested   Nørre Vilstrup, 3. sal

Mødedeltagere   Børge Koch, Martin K. Christiansen, Jens Friis Felber, Allan
Emiliussen, Henrik Rønnow, Alex Bødiker, Cecilie Haaland

Indholdsfortegnelse

Godkendelse af dagsorden.....	3
Opfølgingsmøde med Haderslev Erhvervsråd.....	4
Forslag til supplerende budget 2025-2028.....	6
Projektoplæg for 'Aarø Naturø'.....	9
Orientering om status på 2030-ambition for bosætning.....	13
Status på F35-støjkompensationsordningen.....	14
Gensidig orientering.....	16
Politisk koordinering mellem udvalg.....	17
Underskriftsside.....	18

Punkt 38: Godkendelse af dagsorden

23/1187

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Godkendt

Punkt 39: Opfølgingsmøde med Haderslev Erhvervsråd

22/4911

Sagsresume

Orientering om, og drøftelse, af samarbejdet med Haderslev Erhvervsråd.

Jævnfør Haderslev Kommunes samarbejdsaftale med Haderslev Erhvervsråd afholdes halvårlige opfølgingsmøder mellem erhvervsrådets bestyrelse og Vækst- og Udviklingsudvalget. Opfølgingsmøderne afholdes i forbindelse med udvalgets møder i henholdsvis juni og december.

Til udvalgets drøftelse orienteres om de fælles erhvervsfremmeindsatser og samarbejdet imellem Haderslev Kommune og Haderslev Erhvervsråd – med fokus på bidraget til

kommunens erhvervspolitik og vækstambition om +1.000 arbejdspladser inden 2030.

På mødet deltager repræsentanter for Haderslev Erhvervsråd, direktøren for Arbejdsmarked og Borgerservice og direktøren for Teknik og Klima.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at:

- Udvalget drøfter med Haderslev Erhvervsråd samarbejdet og de fælles erhvervsfremmeindsatser

Sagsfremstilling

Vækst- og Udviklingsudvalget indgik i 2022 samarbejdsaftale med Haderslev Erhvervsråd om tilskud til erhvervsfremmeindsatser gældende for årene 2023-2025 med mulighed for et års forlængelse. Samarbejdsaftalen understøtter Kommunalbestyrelsens Erhvervspolitik 2023-2026 og 2030-ambition om +1.000 arbejdspladser. Aftalen, godkendt af udvalget den 28. juni 2022 (sag 80), fremgår af bilag 1.

Vækst- og Udviklingsudvalget drøfter løbende erhvervsfremmeindsatserne og godkender årlige fælles handleplaner for erhvervsrådets og kommunens indsatser. Se bilag 2 for Erhvervshandleplan 2024 godkendt den 5. december 2023 (sag 105).

Som supplement til de løbende administrative møder og opfølgninger mellem Haderslev Erhvervsråd og Haderslev Kommune gennemføres jf. samarbejdsaftalen halvårlige opfølgingsmøder mellem Erhvervsrådets bestyrelse og Vækst- og Udviklingsudvalget. Opfølgingsmøderne skal omfatte en gennemgang og vurdering af samarbejde og indsatser - herunder en drøftelse af, hvorvidt samarbejdet og indsatserne bidrager til at opnå 2030-ambitionen om +1.000 arbejdspladser samt de andre elementer i erhvervspolitikken. Der skal desuden gives tilbagemeldinger fra det lokale erhvervsliv om udviklinger.

Oversigt over aktiviteter og resultater i erhvervsfremmesamarbejdet fremgår af bilag 3.

Senest tilgængelige statistik viser et plus i antal arbejdspladser på 539 fra november 2020 til november 2022. Oversigt over de senest tilgængelige beskæftigelsestal fremlagt for udvalget 5. december 2023 (sag 104) fremgår af bilag 4.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 11. juni 2024

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Drøftet

Bilag

Samarbejdsaftale HER og Haderslev Kommune 2023-2025.pdf

Erhvervshandleplan 2024.pdf

Oversigt - Erhvervsfremmeindsatser HER og Haderslev Kommune.pdf

Vækst og velfærd indikator Arbejdspladser - VUU 5.12.23.pdf

Punkt 40: Forslag til supplerende budget 2025-2028

23/22974

Sagsresume

Drøftelse og beslutning om godkendelse af forslag, der kan indgå i det samlede supplerende budgetmateriale 2025-2028.

På budgetseminaret den 20. juni 2024 skal fagudvalgene overfor Kommunalbestyrelsen gennemgå deres bidrag til det tekniske og supplerende budgetmateriale.

Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte den 14. maj 2024 udvalgets bidrag til det tekniske budget. Udvalget har desuden drøftet forslag til supplerende budget og har indtil nu ønsket følgende forslag beskrevet:

- Styrkelse af turismen
- Fortsat fundraising-indsats efter 2025
- Realisering af ungdomsuddannelsescampus
- Installation af effekt- og kunstbelysning
- Legepladser i Vojens og Haderslev

Udvalget skal på dette møde færdiggøre og godkende listen over forslag til det supplerende budgetmateriale og drøfte indhold til udvalgsformandens præsentation på Kommunalbestyrelsens budgetseminar.

Beslutningskompetencen ligger hos Vækst- og Udviklingsudvalget.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- supplerende budget på drift og anlæg godkendes
- indhold til budgetseminar drøftes

Sagsfremstilling

Jf. tidsplanen for budgetlægningen 2025-2028 skal udvalgenes bidrag til det tekniske budget og indholdet til det supplerende budgetmateriale godkendes senest på juni-mødet mhp. udvalgsformandens fremlæggelse på budgetseminaret 20. juni 2024.

Vækst- og Udviklingsudvalget godkendte den 14. maj 2024 det tekniske budget med bemærkninger (sag 29). Omstillingsbidraget udmøntes ved en reduktion i ikke-disponerede driftsoverførsler 2023 til 2024 jf. udvalgets beslutning den 9. april 2024 (sag 22).

Det tekniske budget fremgår af bilag 1.

Udvalget har i løbet af foråret drøftet emner og forslag, der kan indgå i det supplerende budgetmateriale og som kan understøtte vækststrategien og 2030-ambitionerne om +250 i uddannelse, +500 indbyggere og +1.000 arbejdspladser.

Efter udvalgets drøftelser på mødet den 14. maj 2024 foreligger følgende driftsforslag:

- Styrkelse af turismen i Haderslev Kommune, hvor der afsættes midler til udmøntning af en skærpet turismestrategi, herunder til turistbureau. En styrket turismeindsats skal bidrage til vækst og udvikling med positive beskæftigelses- og bosætningseffekter i både by- og landområder.
- Fortsat fundraising-indsats efter 2025, hvor den nuværende bevilling til ansættelse af en fundraiser udløber. Formålet er at skaffe medfinansiering til kommunens projekter og anlæg for at få mest mulig effekt ud af kommunens anlægsmidler og derved understøtte vækst og udvikling i hele kommunen.
- Realisering af et ungdomsuddannelsescampus. Der afsættes midler til realisering af campus og fremtidssikring af Haderslev som uddannelsesby med stærke uddannelses tilbud, gode fysiske rammer og et levende studiemiljøer.
- Drift af legepladser jf. forslag om anlæg af større legepladser i Vojens og Haderslev.

Desuden foreslås følgende anlægsprojekter:

- Effekt- og kunstbelysning, hvor der afsættes midler til anlæg af særlig belysning af udvalgte bygninger, passager, monumenter eller pladser mhp. at tiltrække og guide brugere og besøgende, fremhæve attraktioner eller at skabe trygge byrum.
- Legepladser, hvor der afsættes midler til anlæg af større legepladser i Vojens og Haderslev. Formålet er at tiltrække nye borgere og fremme børns trivsel og fysiske aktivitetsniveau samt styrke familierelationer gennem samvær og leg.

Forslag til drifts- og anlægsbudget er beskrevet i hhv. bilag 2 og bilag 3.

Vækst- og Udviklingsudvalget kan vælge at justere og supplere de anførte forslag, blandt andet på baggrund af udvalgets tidligere opfølgninger på besøget i Gent. På foranledning af udvalgets ønske er oversigt over anbefalinger fra Gent-besøget vedlagt i bilag 4.

Under dagsordenpunktet vises desuden udkast til slides til udvalgsformandens præsentation på Kommunalbestyrelsens budgetseminar den 20. juni 2024.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget den 11. juni 2024

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Godkendt, efter justering mhp. på fremtidig drift af turistbureau og idet præsentationsmaterialet til budgetseminaret tilpasses.

Bilag

Teknisk budget 2025-2028.pdf

Forslag til supplerende budget VUU - drift.pdf

Forslag til supplerende budget VUU - anlæg.pdf

VUU-anbefalinger efter Gent.pdf

Punkt 41: Projektoplæg for 'Aarø Naturø'

24/8656

Sagsresume

Beslutning om eventuelle justeringer af projektoplægget "Aarø Naturø" og den kommunale økonomiske medfinansiering forud for ny fondsansøgning.

Vækst- og Udviklingsudvalget anmodede på deres møde den 14. maj 2024 om et revideret projektoplæg med henblik på at undersøge hvorvidt projektøkonomien kunne reduceres. Teknik og Klima fremlægger derfor et samlet udspecificeret projektoplæg, der præsenterer en række tiltag som dele af et samlet åbningstræk for udviklingen af Aarø Naturø. Projektoplægget indeholder syv tiltag: pejlemærke Aarø Sund Havn, ankomstbygning Aarø Havn, forbindelse mellem Aarø havn og by, naturstier, fugletårn, wayfinding og formidling, samt aktiviteter i projektperioden

Fokus for fondsprojektet er at skabe udvikling med merværdi, så de nødvendige faciliteter også tilbyder flere funktioner og giver noget tilbage til Haderslev Kommunes samlede turismeprodukt.

Teknik og Klima har udarbejdet et udspecificeret budget, der beskriver projektet i sin helhed og i de enkelte dele. Budgettet indeholder også mulige nedjusteringer, med henblik på eventuel reduceret økonomi.

Beslutningskompetencen ligger ved Vækst- og Udviklingsudvalget.

Afdelingsleder Lene L. Marcussen deltager under punktet.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller over for Vækst- og Udviklingsudvalget, at

- Udvalget træffer beslutning om eventuelle justeringer af projektoplægget for 'Aarø Naturø'
- Udvalget træffer beslutning om den kommunale medfinansiering for det eventuelt justerede projektoplæg.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen godkendte på deres møde den 28. maj 2024 anbefalingen fra Økonomiudvalget og Vækst- og Udviklingsudvalget om, at beløbet, som i budget 2024-2027 er afsat til egenfinansiering af projektet "Aarø – mellem havn og natur" i stedet kan afsættes til egenfinansiering af prioriterede tiltag i projekt "Aarø Naturø", samt at Vækst- og Udviklingsudvalget anmoder om revideret projektoplæg med reduceret økonomi,

se bilag 1.

Teknik og Klima fremlægger derfor et samlet udspecificeret projektoplæg, se bilag 3 og 4. Projektoplægget præsenterer en række tiltag som dele af et samlet åbningstræk for udviklingen af Aarø Naturø.

Som opfølgning på den strategisk fysiske udviklingsplan for Aarø og for at informere om projektoplægget, som fondssøgning er der afholdt et infomøde for borgere og interessenter den 27. maj 2024

Værdien af det samlede projekt og designfamilien

Fokus for fondsprojektet er at skabe udvikling med merværdi, så de nødvendige faciliteter også tilbyder flere funktioner og giver noget tilbage til Haderslev Kommunes samlede turismeprodukt. Se tiltag og forandring bilag 3.

De syv tiltag tænkes opført som en del af den samme ”designfamilie” hvor udtryk og materialer skaber genkendelighed på tværs, og laver et fælles anslag at arbejde videre på, når forskellige aktører tilføjer flere tiltag i fremtiden. Tiltagene kan gennemføres indenfor gældende planlægning, men kræver dog enkelte lodsejraftaler og tilladelser fra relevante myndigheder.

Holdbare og bæredygtige kvalitetsmaterialer i et tidløst design

Der er i alle projektets enkeltdele fokus på at anvende holdbare kvalitetsmaterialer, der sikrer den nødvendige robusthed overfor det klima som Aarø udsættes for. Eksempelvis er alle baser/fundamenter udført i beton og/eller kampesten som kan modstå en eventuel fremtidig stormflod. Netop efterårets stormflod har skærpet både Teknik og Klimas og de lokales opmærksomhed på at sikre robuste tiltag, der både i materialer, funktion og arkitektur er langtidsholdbare.

Oversigt over de enkelte tiltag, se desuden bilag 3.

- Pejlemærke Aarøsund Havn, et samlings- og formidlingspunkt nær færgelejet, der formidler oplevelser og historier i området, samt introducerer oplevelserne som de besøgende har i vente på Aarø.
- Ankomstbygning Aarø Havn, erstatter og udbygger væsentligt den nuværende servicebygning med faciliteter for besøgende, lystsejlere, de ventende færggæster. Området vil indbyde til aktiviteter for alle med en helt ny opholdsfacilitet, med mange brugsmuligheder, der åbner op for både de organiserede og spontane møder. Bygningen er første etape i et kvarterløft, der med ny indbydende arkitektur inspirerer til et samlet ”løft”. Som en del af den foreslåede ankomstbygning findes også faciliteter til færgepersonalet (kahytter, wc, bad, stue) som erstatter den udtjente midlertidige skurvogn nær færgelejet. Nye færgefaciliteter vil bidrage til at fastholde og tiltrække nyt personale. Ankomstbygningen er udformet som en selvstændig etape, der kan opføres uafhængigt af Aarøs Perles drift.
- Forbindelse mellem Aarø havn og by, tilbyder en trafikssikker ankomst til byen, og det første store udsyn over strandengsområdet Korsø. Forbindelsen er synlig fra havnen, og giver anledning til at bevæge sig mod byen og resten af øen.
- Naturstier, underbygger mobilitet og oplevelser, der strækker sig udenfor det overordnede vejnet. Skaber ruter som udelukkende er for de gående, hvor den uspolerede natur kan opleves, og fører omkring øens særkender og forbinder til øens knudepunkter.
- Fugletårn, et mødested på øens østkyst, et pejlemærke at gå efter, som tilbyder ly og en tilgængelig oplevelse. Samt formidling af natur, flora, fauna, klimatilpasning og landbrugshistorie (diger og dræning).
- Wayfinding og formidling, udført som en vejrbestandig, slidstærk formidling, der ikke tager opmærksomheden væk fra det man ønsker at formidle (udsigter, natur, flora, fauna). Wayfinding og formidling viser vej til knudepunkter, attraktioner og lokale virksomheder, ligesom det viser ambitionen om et samlet ”produkt”, der er værd at vise frem. Alt sammen med en genkendelighed på tværs, så man får en samlet oplevelse fra fastland til ø-kyst.
- Aktiviteter i projektperioden, som understøtter det prioriterede turismeområde ”Lillebælt og Aarø”, samt sikrer ejerskab og løbende formidling. Aktiviteterne sikrer gratis oplevelser for lokale og besøgende, herunder daginstitutioner og skoler. Det sikrer at der ikke er ”stilstand” i projektet, men at området og dets potentialer løbende udfoldes og udvikles, så aktører inspireres til at byde ind og prøve koncepter af, for at udforske potentialet nu og i fremtiden. Konkret tilføres der i projektperioden grej til udlån, så man kan udforske vand- og naturmiljøer rundt på øen.

Teknik og Klima har udarbejdet et udspecificeret budget, der beskriver projektet i sin helhed og i de enkelte dele, se bilag 4. Budgettet indeholder også mulige nedjusteringer, med henblik på en eventuel reduceret økonomi. Da projektet på nuværende tidspunkt er et skitseprojekt målrettet brug til et fondsprospekt er der fortsat en række usikkerheder, hvorfor der på de dele af projektet, der omfatter byggeri og anlæg i budgettet er lagt en væsentlig buffer ind ift. uforudsete udgifter, det kan fx være:

- Jordbundsforhold
- Jordprøver med henblik på at undersøge evt. forurening
- Prisstigninger m.v.

I forbindelse med en senere projektering og forud for licitation vil der være bedre muligheder for at vurdere risici ved evt. besparelser og mulighederne for at undgå at anvende det fulde beløb afsat til uforudsete udgifter og på den måde opnå besparelser. Teknik og Klima kan løbende fremlægge projekt, samt økonomi for udvalget, med fokus på mulige besparelser.

I projektbudgettet, bilag 4, fremgår desuden et rådgiverhonorar, et skøn der fx kan rumme:

- Myndighedsprojekt
- Brandrådgivning
- Statiske beregninger
- Klimatilpasning og tilpasning af stormflodssystem i ankomstbygning m.v.

Det eksakte rådgiverhonorar afhænger af proces samt omfang af opgaven.

Teknik- og Klima stiler efter at aflevere en samlet fondsansøgning medio juli 2024.

Økonomiske forhold

Med henblik på en reduceret økonomi fremlægger Teknik og Klima mulige nedjusteringer, se bilag 4:

Færgepersonalet bliver i skurvognen = 1,5 mio. kr.

Forkortet forbindelse mellem havn og by = 0,1 mio. kr.

Fugletårn, ændring i byggeplads og rådgiverydelse = 0,2 mio. kr.

Wayfinding, ved væsentlig reducere og forsimpelse af konceptet = 0,5 mio. kr.

Samlet mulig besparelse = 2,3 mio. kr.

En reduktion på 2,3 mio. kr. giver et samlet projektbudget på 13,3 mio. kr.

Forudsat at der opnås en fondsbevilling på 50%, af det reducerede projekt, så vil Haderslev Kommunes medfinansiering inkl. fondsmoms blive 7,8 mio. kr.

Procedure

- Vækst- og Udviklingsudvalget 11. juni 2024

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Angående første og anden at; udgifter til fugletårn reduceres med 0.2 mio. kr.

For stemte: Allan Emiliussen (V), Jens Friis Felber (V), Martin K. Christiansen (C) og Børge Koch (B).

Imod stemte: Alex Bødiker (A), Henrik Rønnow (A) og Cecilie Haaland (A), idet de mener, at der ikke er sammenhæng mellem pris og udbytte på projektet.

Bilag

Bilag 1 - KB 28. maj - referat

Bilag 2 - VUU 14. maj - referat

Bilag 3 - Aarø Naturø - tiltag og forandring

Bilag 4 - Aarø Naturø - Samlet projektbudget inkl. evt. besparelser

Bilag 5 - Aarø Naturø - Tiltag til fondsansøgning

Punkt 42: Orientering om status på 2030-ambition for bosætning

23/23123

Sagsresume

Vækst- og Udviklingsudvalget orienteres om status på 2030-ambitionen for +500 indbyggere.

Haderslev Kommune er godt på vej til at opfylde vækstambitionerne med plus 202 indbyggere pr. 1. januar 2024 i forhold til 1. januar 2021.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at:

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen har fastlagt 2030-ambitioner om 250 flere i uddannelse, 500 flere indbyggere og 1.000 flere arbejdspladser – med delmål på henholdsvis +100, +100 og +300 i 2025.

Vækst- og Udviklingsudvalget får løbende en status på 2030-ambitionen og de vigtigste indikatorer på de tre vækstspor: uddannelse, indbyggertal og arbejdspladser. På Udvalgets møde i december gives en samlet status for alle tre vækstspor, mens der her i juni gives status på indbyggertal.

Der ligger adskillige datakilder med forskellige opdateringsfrekvenser til grund for indikatorerne, hvorfor der er tale om et øjebliksbillede baseret på aktuelt datagrundlag. Udgangspunktet for vækstambitionerne (baseline) er 1. januar 2021.

1. januar 2024 var der 55.438 indbyggere i Haderslev Kommune. Det er 202 højere end indbyggertallet 1. januar 2021.

Selvom fødselsbalancen og den mellemkommunale flyttebalance er negativ, så er der befolkningsfremgang på grund af en større positiv ind- og udrejsebalance. I 2023 var det særligt tilflyttere fra Tyskland.

I perioden fra 1. januar 2024 til 1. april 2024 har der været en befolkningsnedgang på 127. Her skal man tage i betragtning, at der, i de år hvor der er data tilgængelig, ses en befolkningsnedgang i årets første måneder.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 11. juni 2024

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Taget til efterretning

Bilag

Status vækstambition indbyggertal. Juni 2024

Punkt 43: Status på F35-støjkompensationsordningen

23/430

Sagsresume

Orientering om status på F35-støjkompensationsordningen.

Forsvarets Ejendomsstyrelsen har i perioden 15. april til 22. maj 2024 modtaget 9 ansøgninger om kompensation og overtaget 1 ejendom efter ordningen.

Statens ejendomsselskab Freja Ejendomme A/S har solgt 2 ejendomme i rød zone i perioden.

Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller, at

- orienteringen tages til efterretning

Sagsfremstilling

Haderslev Kommune modtager månedlige statusopdateringer for F35-støjkompensations-ordningen fra Forsvarets Ejendomsstyrelse og statens ejendomsselskab Freja Ejendomme A/S.

Forsvarets Ejendomsstyrelse oplyser, at styrelsen pr. 22. maj 2024 har modtaget i alt 1.352 ansøgninger til ordningen og udbetalt 283 mio. kr. på grundlag af 948 færdigbehandlede ansøgninger.

Styrelsen har modtaget i alt 728 ansøgninger om kontant kompensation (5 siden status 15. april). 722 ansøgninger er færdigbehandlet og der er udbetalt samlet 50,4 mio. kr. på grundlag af 680 godkendte ansøgninger.

61 har søgt om opkøbstilbud på ejendomme i rød zone (uændret). 2 afventer, 3 har afvist og 55 har accepteret købstilbud. Forsvarets Ejendomsstyrelse har overtaget 55 ejendomme for et samlet beløb på 196 mio. kr. Af disse er 45 overdraget til Freja Ejendomme A/S.

563 har søgt om dækning af støjisoleringsudgifter (4 siden 22. april). Styrelsen har udbetalt i alt 36,4 mio. kr. til 213 ejendomme for udført og godkendt støjisoleringsarbejde af håndværker.

Samlet oversigt i bilag 1.

Freja Ejendomme A/S oplyser, at der i perioden er solgt 2 ejendomme i rød zone.

Procedure

Vækst- og Udviklingsudvalget 11. juni 2024

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Taget til efterretning

Bilag

Status F35-støjkompensationsordningen 22. maj 2024.pdf

Punkt 44: Gensidig orientering

23/1187

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Drøftet

Punkt 45: Politisk koordinering mellem udvalg

23/1187

Beslutning i Vækst- og Udviklingsudvalget den 11-06-2024

Drøftet

Punkt 46: Underskriftsside

23/1187

Sagsresume

Vækst- og Udviklingsudvalget skal godkende beslutningsprotokollen. For at godkende skal hvert medlem underskrive ved at trykke Godkend.